

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. M.,** zastoupený advokátem JUDr. Evženem Rašovským, se sídlem Špitálka 23b, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2004, sp. zn. 36 Az 639/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 28. 3. 2003, č. j. OAM-11705/VL-16-ZA08-2001, o neudělení azylu pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak vady

řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, neměla oporu ve spisech.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti tvrdí, že v řízení nebyl správně zjištěn skutkový stav jako podklad pro rozhodnutí, když při zjišťování tohoto skutkového stavu bylo postupováno v rozporu s procesními předpisy a nebyla plně respektována jeho procesní práva. Přitom mělo být naopak přihlédnuto k tomu, že byl stěžovatel při prokazování důvodů udělení azylu ve velmi slabé důkazní situaci. Zejména se stěžovatel domnívá, že byly v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu, a poukazuje na svou neutěšenou finanční a sociální situaci a na své trvalé napadání v zemi původu. Žalovaný podle jeho názoru překročil neudělením humanitárního azylu meze svého správního uvážení a postupoval proti účelu zákona, který měl pod ustanovením § 14 zákona o azylu na mysli právě tyto v zákoně konkrétně nevyjmenované situace.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a v doplnění své kasační stížnosti žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právem, když jím aplikovaný výklad byl potvrzen i judikaturou Nejvyššího správního soudu, konkrétně jeho rozsudkem sp. zn. 3 Azs 12/2003, podle nějž soud při přezkumu neudělení humanitárního azylu pouze přezkoumává dodržení příslušných procesních předpisů. Tento přístup byl potvrzen i v judikatuře Ústavního soudu. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje posuzovanou kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 1. 12. 2001 na základě žádosti, v níž bylo jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že si stěžovatel půjčil auto a naboural ho, majitel auta po něm chtěl poté peníze, takže mu nezbylo, než prodat byt, z prodeje vyplatit část dluhu majiteli auta a na zbytek si odjet vydělat do ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 27. 2. 2002. V tomto pohovoru také stěžovatel doplnil, že k autonehodě, kterou zavinil, došlo v roce 1996 a od roku 1997 dojížděl za prací do ČR a od doby, kdy ztratil možnost legálně si zde prodloužit pobyt, pobýval v ČR nelegálně. V případě návratu na Ukrajinu by měl problém s vrácením peněz, už byl ostatně v této věci fyzicky napaden v roce 1998, ovšem na policii se neobrátil, neboť to pokládal za svou soukromou věc.

Žalovaný se rozhodl stěžovateli azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 28. 3. 2003, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že důvodem žádosti o udělení azylu byly v tomto případě ekonomické problémy stěžovatele a snaha legalizovat si pobyt v ČR a vyhnout se správnímu vyhoštění, naopak nebylo shledáno, že by byl stěžovatel ve své zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti mu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování, přičemž při posouzení následků návratu stěžovatele zpět do země původu vyšel žalovaný z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR z roku 2001.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Brně. V této žalobě vytkl správnímu řízení nesplnění některých obecných náležitostí. Napadl v obecné rovině také skutečnost, že mu nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu a nebyla shledána překážka vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu, a označil správní rozhodnutí za vadné. O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým tuto žalobu zamítl jako nedůvodnou. Krajský soud shledal, že v řízení před žalovaným nedošlo k žádnému porušení ustanovení o správním řízení, navíc byly stěžovatelovy žalobní námitky proti tomuto správnímu řízení značně obecné. Krajský soud se ztotožnil se žalovaným v tom, že u stěžovatele nebyl dán žádný z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, přičemž stěžovatel ani v žalobě nenamítal nic, co by tento závěr mohlo zvrátit. K otázce humanitárního azylu pak krajský soud poznamenal, že na jeho udělení není právní nárok a krajský soud jeho udělování přezkoumává pouze pohledem dodržení příslušných procesních předpisů. Bylo tedy plně v pravomoci žalovaného posoudit osobní situaci stěžovatele a situaci v zemi původu a vyvodit z nich, zda je či není důvod pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatel neuváděl ani nic, co by vedlo ke shledání překážky vycestování, takže i v této otázce bylo rozhodnutí žalovaného shledáno zákonným a krajský soud na ně v tomto bodě odkázal. Závěrem krajský soud připomněl, že smyslem institutu azylu je poskytnout ochranu těm, kdo jsou pronásledováni ve své zemi původu. Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatelova komplexní stížnostní námitka spočívá v tvrzení, že mělo v jeho případě být krajským soudem důkladněji přezkoumáno, zda u něj nebyly dány důvody k udělení humanitárního azylu, a v tvrzení, že způsob, jakým jeho tíživou osobní situaci žalovaný konfrontoval s ustanovením § 14 zákona o azylu, založil vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Tuto námitku je třeba odmítnout s poukazem na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), na který správně poukazuje žalovaný, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu,*

a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (nepublikováno), pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatele, dospívá k závěru, že v těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, může být tíživá, zvláště z hlediska jeho finančních závazků v zemi původu. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného – v souzené věci nebyly shledány vady řízení spočívající v tom, že by skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, neměla oporu ve spisech.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu